

Dėl įmonių konsolidavimo į viešojo sektoriaus subjektų grupių konsoliduotąsias finansines ataskaitas

2020 m. spalio 1 d. buvo priimtas Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas Nr. X-1212 (toliau – VSAĮ), kuriuo viešojo sektoriaus aprėptis buvo išplėsta, kad apimtų prie valdžios sektoriaus priskiriamas įmones. Atitinkamai VSAĮ buvo įtvirtintos valstybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų ir savivaldybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų (toliau kartu – valstybės ir savivaldybių kontroliuojamos įmonės) sąvokos. Vadovaujantis VSAĮ nuostatomis, rengiant 2026 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinių ataskaitų rinkinius, valstybės ir savivaldybių kontroliuojamų įmonių finansinės ataskaitos bus konsoliduojamos kartu su viešojo sektoriaus subjektų finansinėmis ataskaitomis (VSAĮ 2 straipsnio 29 dalis¹).

Pagal VSAĮ:

- **Savivaldybės kontroliuojami pelno siekiantys subjektai** – savivaldybės valdomos įmonės, pagal 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje nuostatas priskiriamos prie vietos valdžios sektoriaus ir Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatyme nustatyta oficialiosios statistikos portale nurodytos kaip priklausančios valdžios instituciniam sektoriui.
- **Valstybės kontroliuojami pelno siekiantys subjektai** – valstybės valdomos įmonės, pagal Reglamento (ES) Nr. 549/2013 nuostatas priskiriamos prie centrinės valdžios sektoriaus ir Oficialiosios statistikos įstatyme nustatyta oficialiosios statistikos portale nurodytos kaip priklausančios valdžios instituciniam sektoriui.

Pažymėtina, kad į viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimą bus įtraukiami ne visi valstybės ir savivaldybių kontroliuojami pelno siekiantys subjektai, o tik tie, kurie pagal Reglamento (ES) Nr. 549/2013 nuostatas yra priskirti valdžios instituciniam sektoriui.

Valdžios institucinio sektoriaus sąrašas skelbiamas Oficialiosios statistikos portale (prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/instituciniai-sektoriai-ir-subsektoriai>).

Finansinių ataskaitų duomenų teikimo tvarka

Pasibaigus 2026 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedantiems finansiniams metams, siekiant parengti valstybės metinių ataskaitų rinkinį ir nacionalinį metinių ataskaitų rinkinį, Finansų ministerijai valstybės ir savivaldybių kontroliuojamos įmonės savo **metinių finansinių ataskaitų duomenis turės pateikti į Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų konsolidavimo sistemą** (toliau – VSAKIS)² **ne vėliau kaip iki kitų finansinių metų kovo 1 dienos**³. Atitinkama

¹ **viešojo sektoriaus subjektų grupės ataskaitų rinkinys** - tai viešojo sektoriaus subjektų grupę sudarančių viešojo sektoriaus subjektų ir *valstybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų arba savivaldybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų* ataskaitų rinkiniai, kurių duomenys konsoliduoti į vieną ataskaitų rinkinį ir teikiami kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto ataskaitų rinkinys

² VSAĮ 17 straipsnio 5 dalies 3 punktas

³ VSAĮ 17 straipsnio 6 dalis.

pareiga yra įtvirtinta Įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymo 36 straipsnio 6 dalyje, pagal kurią įmonės, išskyrus įmones, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamose rinkose, kurių dalyviai yra viešojo sektoriaus subjektai, ir valstybės valdomos įmonės bei savivaldybių valdomos įmonės savo metinius finansinių ataskaitų rinkinius teikia tiems viešojo sektoriaus subjektams, kurie yra šių juridinių asmenų dalyviai ar juose įgyvendina savininko teises ir pareigas, **Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka ir terminais**, ketvirčio finansinių ataskaitų duomenis pateikdami pasibaigus ketvirčiui ne vėliau kaip per 25 dienas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. 1K-152 „Dėl viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo“ (toliau – įsakymas) kontroliuojantieji viešojo sektoriaus subjektai, kurių grupės finansinių ataskaitų rinkiniai nurodyti įsakymo 2.1.2.2–2.1.2.4 ir 2.1.3.1–2.1.3.4 papunkčiuose, privalo Finansų ministerijai pateikti kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų, ir šių subjektų kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų sąrašą 2026 metų konsolidavimo schemai parengti iki **š. m. spalio 31 dienos**.

Rengiant ir teikiant Įsakymu patvirtinto Konsolidavimo tvarkos aprašo 6 priedą, į jį privaloma įtraukti ir **valstybės bei savivaldybių kontroliuojamus pelno siekiančius subjektus**, kurių finansinių ataskaitų duomenys, vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nuostatomis, turės būti teikiami VSAKIS ir konsoliduojami į viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinių ataskaitų rinkinį.“

Vadovaudamasi aukščiau išvardintomis nuostatomis, Finansų ministerija valstybės ir savivaldybių kontroliuojamas įmones įtrauks į 2026 m. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų konsolidavimo schemą, kuri tvirtinama finansų ministro įsakymu ir skelbiama Finansų ministerijos interneto svetainėje, o jų finansinių ataskaitų rinkinių duomenis per VSAKIS – į 2026 m. atitinkamų grupių metinius finansinių ataskaitų rinkinius.

Pažymėtina, kad pareiga teikti savo finansinių ataskaitų duomenis į VSAKIS nekeičia finansinės apskaitos tvarkymo ar finansinių ataskaitų rengimo reikalavimų: valstybės ir savivaldybių kontroliuojamos įmonės ir toliau finansinę apskaitą tvarkys taip, kad užtikrintų finansinių ataskaitų parengimą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus arba Lietuvos finansinės atskaitomybės standartus (verslo apskaitos standartus), kuriuos taikė iki šiol.

Konsolidavimo procedūrų vykdymas

Vadovaujantis 2011 m. balandžio 19 d. finansų ministro įsakymu Nr. 1K-152 patvirtinto viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų konsolidavimo tvarkos aprašo (toliau – Konsolidavimo tvarkos aprašas) 8.7 punktu, valstybės bei savivaldybių kontroliuojamoms įmonėms aktualios šios konsolidavimo procedūros:

- atsakingų asmenų skyrimas, atšaukimas, jų keitimo inicijavimas ir tvirtinimas;
- **tarpusavio operacijų informacijos, kuri derinama su kitais viešojo sektoriaus subjektais ir konsoliduojamomis valstybės ir savivaldybių kontroliuojamomis įmonėmis, teikimas ir derinimas;**
- finansinių ataskaitų rinkinio duomenų ir eliminavimo informacijos teikimas ir tvirtinimas.

Atkreipiame dėmesį, kad valstybės ir savivaldybių kontroliuojamos įmonės viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinių ataskaitų rinkiniams parengti turės teikti informaciją apie tarpusavio operacijų suderinimą su visais viešojo sektoriaus subjektais ir valstybės ir savivaldybių kontroliuojamomis įmonėmis (kartu vadinami **konsoliduojamais subjektais**), su kuriais per ataskaitinį laikotarpį turėjo tarpusavio operacijų, ir detalizuoti šių operacijų duomenis. Kiekvienas konsoliduojamas subjektas turi teikti informaciją apie operacijas su kiekvienu konsoliduojamu subjektu atskirai pagal VSAKIS tarpusavio operacijų derinimo grupes:

- nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo, biologinio turto, atsargų neatlygintinas gavimas/perdavimas;
- nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo, biologinio turto, atsargų pirkimas/pardavimas;
- finansinio turto, laikomo parduoti pardavimas ar perdavimas;
- finansinė nuoma (lizingas);
- iki išpirkimo laikomas finansinis turtas – paskolos (suteiktos ir gautos paskolos);
- ne nuosavybės vertybinių popierių perdavimas ir įsigijimas;
- išankstiniai apmokėjimai;
- finansavimo sumos (dotacijos);
- gautinos/mokėtinos sumos;
- pajamos/sąnaudos;
- pervestinos pajamos;
- pinigų srautai.

Finansinių ataskaitų duomenų tvirtinimo ir tikslinimo tvarka

Pagal Konsolidavimo tvarkos aprašą, kuris nustato metinių finansinių ataskaitų duomenų teikimo į VSAKIS tvarką, nustatytas viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų ir eliminavimo informacijos duomenų tvirtinimas VSAKIS yra atliekamas dviem etapais:

1. Pirma, finansinių ataskaitų rinkinio rengėjo atstovas (asmuo, kuriam suteiktos pildytojo teisės) patvirtina, kad pateikti duomenys yra išsamūs ir teisingi;
2. Antra, finansinių ataskaitų rinkinio rengėjo atstovas (asmuo, kuriam suteiktos tvirtintojo teisės) patvirtina finansinių ataskaitų rinkinio pildytojo pateiktus duomenis, užtikrindamas, kad finansinių ataskaitų rinkinio informacija ir į VSAKIS pateikti finansinių ataskaitų rinkinio duomenys sutampa, yra patikimi ir teisingi.

Prieš teikiant finansinių ataskaitų rinkinio informaciją į VSAKIS, finansinių ataskaitų rinkinys turi būti įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens pasirašytas, taip užtikrinant, kad pateikti galutiniai vadovų patvirtinti duomenys.

Atkreipiame dėmesį, kad po finansų ministro įsakymu patvirtintame konsolidavimo kalendoriuje nustatyto finansinių ataskaitų rinkinio duomenų ir eliminavimo informacijos duomenų patvirtinimo momento konsoliduojamas subjektas gali tikslinti tik eliminavimo informaciją ir tik gavęs leidimą iš konsoliduojančio subjekto, prie kurio grupės priskiriamas konsoliduojamas subjektas, arba iš subjekto, kuris rengia ar tvirtina grupės finansinių ataskaitų rinkinį. Tai turėtų būti

daroma išimtiniais atvejais, kai tikslinimų įtaka darytų reikšmingą poveikį viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinių ataskaitų informacijai.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytą, valstybės ir savivaldybių kontroliuojamoms įmonėms rekomenduojama savo verslo valdymo informacinės sistemas pritaikyti taip, kad būtų sudaryta galimybė **2026 ir vėlesnių metų ūkinių operacijų sumas atskirti pagal kiekvieną konsoliduojamą subjektą**. Tai sumažintų duomenų teikimo administracinę naštą bei palengvintų tarpusavio operacijų derinimo ir eliminavimo informacijos teikimą.

Kilus klausimų dėl šiame rašte išdėstytos informacijos ar dėl duomenų teikimo į VSAKIS, prašome kreiptis Finansų ministerijos interneto svetainėje nurodytais kontaktais⁴.

⁴ <https://finmin.lrv.lt/lt/vsakis/vsakis-kontaktai/>